ч. 73 (15.163). Lwów, czwartek 30. marca 1939. Rok LX.
Ч. 73 (15.163). Львів, четвер 30. березня 1939. Рік LX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO
Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Румунські держ. мужі про долю Карпатської України

ЮГОСЛАВІЯ ПРИНЯЛА КАРПАТОУКРАЇНСЬКИХ ЕМІҐРАНТІВ. — МАДЯРИ ВІДКЛИКАЛИ МАНІФЕСТАЦІЮ. — ВИПАДИ КАРПАТО-УКРАЇНСЬКИХ ПАРТИЗАНІВ.

(Власна телефонограма „Українських Вістей".)

Букарешт, 29. III. год. 1. в ночі.

Завдяки нашим настирливим інтервенціям у румунської влади — яка у свою чергу інтервенювала в Югославії, — вдалось пересунути до Югославії останній транспорт українських еміґрантів з Карпатської України, що застряг був у Джімболі. Еміґрантам визначили 3 села над самим Дунаєм: одно з них Керетвеж, де вже живе від кільканадцять літ більша скількість українців, що втекли з Мадярщини.

Нині приїхав зі Сиготу до Букарешту полк. Єфремів у супроводі сотн. Білого, б. коменданта поліції в Хусті. З Букарешту їдуть вони самоходом до Відня. Хто переняв команду віток, що залишились у горах — не можу сказати.

Нині Берлін запитував нас про долю інж. Василя Мурашка і сотн. Миколи Самійловича. Ніяких вісток про них нема. Берлінські українці інтервенювали також у міністерстві закордонних справ у Берліні, але і там не могли дати їм ніяких інформацій.

В неділю, 26. ц. м. мала відбутися в Хусті мадярська парада з приводу завоювання Карп. України. В останній хвилині параду відкликали. Про причини того відкликання не важко догадатися.

У горах йдуть завзяті бої — мадярам не вдалося зліквідувати українських відділів, що не тільки бороняться, але й роблять випади та завдають мадярам дошкульні втрати.

Нині (28. ц. м.) відбулася в Букарешті заходом української кольонії — панахида по поляглих у Карпатській Україні. Відправлено її у православній церкві болгарського посольства, в болгарській мові, співав хор буковинських українців — по українськи. Панахиду закінчив український національний гимн.

У вівторок відбулося засідання високої ради румунського фронту національного відродження, одинокої політичної організації в Румунії. Три головні промовці: прем. Калінеску, мін. Ґафенку, б. прем. Вайда Воєвод торкнулися і справи Карпатської України. Прем. Калінеску в кількох місцях згадував про неї, а саме, що у жовтні минулого року у розмові зі союзником Румунія рішучо спротивилася була польсько-мадярській спільній границі. Дальше заявив, що уряд Карпатської України запізно звернувся до Румунії з пропозицією, щоб прилучити Карпатську Україну до Румунії; зрештою Румунія не мала особливого інтересу, прилучувати до себе чужонаціональну територію. Коли зробила це Мадярщина, тим самим втратила вона однонаціональний характер і румунський уряд займає до того факту дуже критичне становище.

Дальше подав до відома, що над румунською границею стоїть 5 мадярських корпусів.

Мін. Ґафенку заявив, що становище Румунії до Карпатської України невтральне; Румунія не була заінтересована у її долі, бо віденський арбітраж перетяв просту сполуку Румунії зі заходом у 3-ох місцях. Карпатська Україна тим самим втратила для Румунії всякий інтерес. Зрештою ніяких зобовязань супроти автономного українського уряду Румунія не мала, а мала їх саме супроти Чехо-Словаччини як цілости.

Дуже характеристична була промова б. прем'єра Вайди Воєвода, який і давніше неразі заявляв свої симпатії для завзятих змагань українського народу в СССР. Він говорив: „Бачимо і слідкуємо за ревністю і настирливістю сусіда, що гнобить другий нарід (алюзія до Мадярщини). Коли у нас ще в 1918 р. переведено земельну реформу, то в Мадярщині панує ще й нині дух середньовіччя".

Румунська преса дальше живо займається Карпатською Україною і нотує кожну вістку, звязану з її долею. І. П.

Становище Румунії до мадярського наїзду на Карпатську Україну.

ЕКСПОЗЕ МІНІСТРА ҐАФЕНКУ.

БУКАРЕШТ, РАДОР. Мін. Ґафенку виголосив велике експозе на тему закордонної політики двох минулих місяців.

Він згадав про свої поїздки до Бєлгороду і Варшави, про візиту болгарського міністра закорд. справ у Букарешті та про взаємини з іншими державами. Він підкреслив, що завдяки поважній румунській дипльоматичній акції кріза в Середущій Европі стрінула Румунію сконсолідованою. Це зменшило небезпеку натиску на румунські кордони.

З ПРИЯЗНИ ДО ПОЛЬЩІ ТА ЗІ ЗРОЗУМІННЯ ДЛЯ МАДЯРЩИНИ...

Румунія виявила безінтересовність до окупації Карпатської України, кермуючися приязнею до Польщі та зрозумінням для Мадярщини, які бажали мати спільний кордон. Тому Мадярщина поставилася неґативно до пропозиції о. д-ра Волошина у справі обєднання (?) Карпатської України з Румунією. Румунський уряд тримається засади: не беремо нічого, що не належить до нас, але боронимо і скріплюємо все, що наше.

МАДЯРЩИНА ВИЗНАЄ ТЕПЕРІШНІ КОРДОНИ?

Мадярщину повідомлено про мобілізацію, звертаючи увагу на деякі справи, звязані з кордоном між Карпатською Україною та Румунією.

Мадярський віцеміністр закорд. справ подякував румунському послові за таке становище та заповів, що Мадярщина оголосить заяву, що вона визнає всі свої теперішні кордони.

З огляду на мадярську мобілізацію Румунія перевела військову підготову, але готова її обмежити, якщо мадярська армія здемобілізується.

РУМУНСЬКО - НІМЕЦЬКИЙ ДОГОВІР

Підкреслює мирну політику обох держав. Договір бере під увагу, що для Румунії необхідні торговельні звязки з усіми державами та облегчує товарообмін зі закордоном. Договір причиняється до консолідації держави скріплюючи збросння, збільшуючи технічний виряд та сприяючи розвиткові селянства. Він дає Румунії змогу боронити незалежність.

Румунія доказала — заявив Ґафенку під кінець промови — що вона рішена збройно боронити свої кордони і свою незалежність.

Словацький воєнний комунікат.

Братиславська радіовисильня повідомляє: Положення на фронтах без змін. Фронт дальше йде по лінії Присліп-Розтоки-Рибниця Вел. Ремети-Полянка-Ремети-Славківці.

В ночі з 27. на 28. ц. м. дійшло до перестрілки в кількох місцях, зокрема на південний захід від Станчина, де мадярський літак перелетів у напрямі Гуменного.

НАПЛИВ ДОБРОВОЛЬЦІВ.

БРАТИСЛАВА. Словацька пресова аґенція. До східньої Словаччини напливає що раз то більше добровольців, які негайно обіймають службу на фронті.

ЧОГО ДОМАГАЮТЬСЯ МАДЯРИ.

БУДАПЕШТ. ПАТ. У звязку з перервою у переговорах панує в мадярських урядових колах повна дискреція. Політичні кола переконані, що згідно з мад. пропозицією кордон між Карпатською Україною і Словаччиною йшов би далеко на захід від теперішньої лінії фронту.

МАДЯРСЬКІ ВТРАТИ НА СЛОВАЦЬКІМ ФРОНТІ.

БУДАПЕШТ. ПАТ. Як подають урядово, у вівторок не було ніяких змін на фронті. У сутичках зі словаками згинуло 25 вояків, ранено 56. Мадяри не втратили ні одного літака ні летуна.

СЛОВАЦЬКА ДИПЛЬОМАТИЧНА АКЦІЯ У ВАРШАВІ.

Як подає братиславська радіовисильня, вернувся з Варшави представник словацького уряду Кліновський, що перевів розмову з мін. Беком. Негайно після приїзду він зложив звіт мін. Дурчанському.

—o—

Орган німецького міністерства закорд. справ про положення німців у Польщі

БЕРЛІН. ПАТ. „Дойче політіш-дипльоматіше Корреспонденц" обговорює протинімецькі виступи в Польщі, які — мовляв — свідчать про те, що деякі сили відкидують політичну лінію, узгіднену 1934 р. Німецька преса не реаґувала на ту хвилю шовінізму, вважаючи її хвилевою, але німецькі надії завели. Нагінки проти всього, що німецьке, не спиняються; можна мати враження, що до добрих взаємин з німцями не привязують вже такої ваги, як давніше. Гітлер працював над тим, щоб німці вважали польський нарід великим самостійним сусіднім народом, бо це необхідне для стабілізації мира в середущій Европі. Коли з польської сторони вважають, що не треба шанувати життєвих прав і гідности німців, це моглоб принести сумні наслідки для гармонії на европейськім континенті та для самої Польщі. В деяких містах Польщі переслідують та зневажають німців — є це короткозора політика, дух Версаю. Польща мусить собі зясувати, які гарні вислідн дала її дотеперішня політика; ледви, чи добрі наслідки осягнула б Польща відступаючи від тої лінії, хочаби спів сирен манив її в іншім напрямі.

ПОЛЬСЬКО ФРАНЦУЗЬКИЙ ПЛАТНИЧИЙ ДОГОВІР.

ПАРИЖ. ПАТ. 27. ц. м. підписано в Парижі польсько французький платничий договір, що заступає договір з 1937. р. Цей договір, що входить у життя від 1. квітня, творить нову систему приватних компесат, які без сумніву збільшать товарообмін між обома краями. Договір підписав мін. Бонне та амб. Лукасевич.

Вітос, Санойца і Мацкевич.

Львів, 28. березня 1939.

Вінкентій Вітос, колишній кількакратний премієр уряду польської національної оборони у 1920-му році, кавалір Білого Орла, берестейський вязень і засудженець, який перед вязницею, що її мав відсидіти, втік за границю і там досі перебував як неформальний, але фактичний лідер польської опозиції проти післятравневого режіму, — зголосився за пашпортом до польського консуляту у Парижі і в найближчому часі має добровільно вернутись до Польщі та віддатись у руки влади. Санойца, колишній член Стронніцтва Хлопського, потім ББ, тепер посол ОЗН бурмістр Коломиї, зголосив інтерпеляцію у справі ліквідації карпато-української державности і за зміст та тенор тої інтерпеляції та за те, що її не узгіднив раніш із президією ОЗН, — припинений у членських правах ОЗН. Мацкевич, один із передових польських публіцистів, колишній посол ББ, резервовий старшина, власник кількох військових відзначень, учасник боїв за Вильно, головний редактор виленського „Слова", за низку статтей, в яких песимістично насвітлював витворену останніми подіями міжнародню ситуацію Польщі, критикував уряд і міністра закордоних справ та взивав змінити внутрішньо-політичну структуру польської держави — пішов до Берези.

Ці три події, ці три назвища з ними звязані — це немов синтеза тої нинішньої внутрішньо-польської ситуації, яка повстала після останніх міжнародніх несподіванок. Чим ті назвища звязані та який політичний зміст згаданих подій?

Поворот до Польщі засуджених у берестейському процесі польських діячів, себто самохітна ліквідація единої польської політичної еміграції за відродженої Польщі і то без попередньої амнестії — це яскравий вияв та свідома назверхня маніфестація тої солідарности, що її всі без вийнятку польські політичні партії і групи проявляють в нинішній поважній ситуації. Всі польські партії і групи заявляють в один голос: супроти зросту военної небезпеки та зокрема небезпеки німецької агресії польський нарід мусить бути обеднаний авторитетним проводом та сильною кермуючою волею. Але тут уже кінчається одноздідність поглядів: коли вся польська — ліва, права, демократична і консервативна — опозиція домагається чимшвидшої зміни виборчої ординації, розписання нових соймових виборів та покликання уряду „національної оборони" чи „національної концентрації", де були б представлені ріжні польські політичні напрямки, то звеличники теперішнього стану речей заявляють, що всі поляки-патріоти повинні признати авторитет ОЗН-у, покликаного саме для місії обеднати собою розсварене громадянство.

Та ріжниця підходу до справи внутрішньої консолідації у нинішньому виїмковому часі була аж така поважна, що резолюції Стронніцтва Людового у тій матерії були спершу сконфісковані. Варшавська влада, правда, відкликала заборону друкувати ті резолюції, як і всі їм подібні постанови інших партій, а проте рішила протиставитись щораз голоснішим закликам за зміною уряду і системи правління. В отих закликах, які покликувались на міжнародню ситуацію, влада добачила сіяння безпідставної паніки та підривання авторитету уряду. Ось і санкції проти Санойци, якого темперамент проявлялася вже неоднократно — інколи з забавою для сойму, інколи таки в сумним наслідком для того діяча. Арешт і заслання Мацкевича має теж радше екземплярне значіння: значіння перестороги, щоб преса й усі невдоволені не вірили надто поквапно у зміну режіму і слабість цього уряду та щоб у своїй кампанії були обережніші.

Таким робом зазначився дуже виразний рефлекс закордоних подій і на подіях внутрішнього польського життя. Нема ніякого сумніву щодо двох правд, які ніби взаємно собі суперечать, але насправді — доповнюють себе: 1) гін до консолідації польського громадянства та єдности супроти німецької динамічної експанзії безумовно щирий, стихійний, імпульсивний, 2) у складній міжнародній ситуації польська опозиція вбачає догідний момент бодай частинно зреалізувати свої давні вимоги, та через зміну укладу політичних сил, через гасло співпраці і співвідповідальности дістатись і самій до влади.

Та внутрішня польська гра сил і впливів ще не закінчилась і ледви чи швидко закінчиться. Річ іде про спільний патріотизм і спільне відчування державної та національної конечности, але також про ті ріжниці, яких усунути не можна, як не можна перекреслити ріжниці у суспільно-політичних світоглядах. Покищо ліво-демократична опозиція робить жест доброї волі: таким жестом є поворот до краю Вітоса, Керніка, Баґінського. Який жест проявить уряд та ОЗН — того покищо не знаємо. Але можна припускати, що він прийде, дарма, що ледви чи задовольнить елементи, які вимагають речі, від якої відступити не можуть: демократизації виборчої реформи та нових соймових виборів, таких, щоб їх вислід дійсно обхоплював ширші верстви польського народу та краще віддзеркалював правдиві громадські погляди і настрої.

Таксамо, як щодо внутрішніх польських справ, так і щодо українських — останні міжнародні події викликали у польському громадянстві і польському політичному світі дві течії, два напрямки, може покищо ще не сформульовані і яскраво не викристалізовані, проте такі, що їх досить виразно вичуваємо. Які вони — приглянемось їм завтра.

ік.

Югославянська опінія та події в Карпатській Україні.

Білгород, 25. березня 1939.

Читачі „Діла" знають з телеграфічних повідомлень про перебування президента Карпатської України о. А. Волошина в Білгороді, який прибув сюди 19. березня по обіді автом з міністром освіти п. А. Штефаном, другим секретарем Нац. Обєднання п. І. Рогачем, особистим секретарем п. А. Хараком, послом Д. Німчуком та пп. Романом і Боротою. Останні три другого дня відїхали далі.

Президент Волошин зупинився в досить скромному готелю „Београд", де на третьому поверсі мав невеличку кімнатку. З Білгороду відїхав 22. III. до Загребу з п. Штефаном та п. Хараком. П. Рогач залишився покищо в Білгороді, опісля відїджає до Руського Керестуру, куди має прибути з Румунії перша група втікачів з Карпатської України в числі 350 осіб.

През. Волошин робить враження дуже стомленої і змученої людини. Зараз у перших днях його відвідали представники „Української Громади" та багато чільніших тутешніх українців, які висловили своє співчуття й одночасно привітали його як дорогого гостя. В місцевих сербських ґазетах появилася коротка замітка про приїзд президента та фотографія. Ніяких коментарів, як теж інтервю, яке президент дав журналістам, не поміщено...

За кілька днів свого перебування в Білгороді през. о. д-р Волошин мав поладнати багато справ, головно щодо приняття до Югославії деякої кількости втікачів. Був також у югославянського премієр-міністра п. Д. Цветковича. День перед своїм відїздом відвідав також тутешню „Українську Громаду", де привітав його голова Громади п. В. Андрієвський.

З розмов, які ми мали з през. Волошином, можемо зробити висновок, що він має на увазі залишитися на довший час у Крижівцях, де є осідок (палата) греко-католицького епископа в Югославії.

Як ми вже зазначили, місцеві часописи з приводу приїзду та перебування в Білгороді президента Карпатської України не принесли ніяких коментарів. До цього додам, що від початку, як у Карпатській Україні почалася збройна боротьба, в тутешніх часописах не зявилась ніодна статтія про ці події. Багато телеграм, повідомлень кореспондентів зза кордону про геройчну боротьбу січовиків за волю Карпатської України — і в той же час ніякої редакційної статті. Для характеристики відносин один факт, який немов би не має з подіями в Карпатській Україні ніякого звязку, а який усеж з ними тісно звязаний: місцева Громада перший раз за десять років свого існування не дістала дозволу на вшанування Шевченківського свята, яке мало відбутися 25. ц. м.

Це офіційні кола. Якже реагує на останні події населення, яке у своїх почуваннях не мусить рахуватися із високою дипльоматичною грою? Воно тепер безперечно на нашому боці. Для нього ми вже не є тепер „російські хорвати", не є „руси". Дивуються геройчній боротьбі українського народу і порівнюють її з поведінкою чехів. У каварні у фризієра чи в трамваю можна чути балачки з висловами подиву і співчуття. Серби, які самі пережили великі національні трагедії і виявляли чуда хоробрости, розуміють добре поведінку січовиків.

— Колиб я мав можливість, перший би пішов їм на допомогу! — зазначує вже не молодий серб, відкладаючи на бік часопис, де читав про бої в Карпатській Україні.

Такі і подібні вислови можна почути на кожному кроці. Тому гадаємо, що поміч, яку буде збірати уже заснований під головуванням місцевого греко-католицького пароха о. прот. М. Боїча комітет для допомоги втікачам з Карпатської України, буде щедра; складатимуть рад до жертви не лише місцеві українці, але й серби та хорвати. Бачванські українці вже висловили свої почування до своїх обездолених братів і не лише зібрали за короткий час розмірно значну суму грошей, але згодилися також приняти до себе першу групу втікачів.

В. Лисьвий.

Епископ Нярад й інтернований.

Як ми вже подавали, апостольський адміністратор Карпатської України епископ Нярадій залишився в Карпатській Україні, заявляючи, що його призначила Апостольська Столиця, вона теж може його відкликати. Разом з епископом Нярадієм залишився теж його канцлер о. д-р Ст. Решетило ЧСВВ. Довідуємося, що мадяри тепер інтернували епископа Нярадія та о. канцлера Решетила. Їх обох береже вдень і вночі мадярська жандармерія

З польської преси.

Відпруження чи дальше напруження?

П. Антоні Хшонщевський обговорюючи в „АБЦ" (ч. 92 з 28-го березня ц. р.) останню промову Мусолінія твердить, що вона стала чинником деякого відпруження у міжнародній ситуації, бо Дуче не висунув надмірних постулятів до Франції залишаючи собі таким чином фіртку для порозуміння. Крім цього Мусоліні особливо підкреслив мирові нотки, що їх ми чули вже передтим у промові італійського короля. Та найцікавіша справа — це його становище до останніх подій та взагалі до політики Німеччини; увесь світ із великим зацікавленням чекав на те, що скаже в цьому напрямі союзник Німеччини. П. Хшонщевський з особливим натиском підкреслив ці моменти.

„Особливу увагу — каже він — треба звернути на уступ промови шефа італійського уряду, що торкається Середземного Моря й Адріятику. Мусоліні ствердив із притиском, що поняття Середземного Моря, яке під ґеографічним, історичним, політичним і військовим оглядом творить італійський „життєвий простір" — охоплює також Адріятик, де італійські інтереси переважають, але де є також славянські інтереси. Важко стримати враження, що ці слова звучать як пересторога на адресу Німеччини на випадок дальшої експанзії Райху в напрямі Адріятику по думці відвічних традицій „римської імперії німецького народу" і габсбурської монархії. Тому теж не вважаючи на запевнення про непорушність оси Рим—Берлін, про посвоячення двох фашистівських революцій і „найдорожчий твір великих демократій" Ліґу Націй, мова Мусолінія якби віддзеркалювала затривоження з приводу нечуваного скріплення могутности німецького Райху.

„Настрої широких італійських мас по останніх подіях в середущій Европі далекі від захоплення. Знаменна річ, що Мусоліні не ужив ані разу у своїй промові „Чехія" або „Словаччина" і досить загальниково намагався вияснити опінії своєї країни переміни, які зайшли останньо в Европі або заспокоїти острах, який виринув у звязку з тим, що Чехословаччина перестала істнувати як незалежна держава, арґументом, що нарід, який не здобувся на оборону своєї незалежности, хоч мав великі матеріяльні засоби і сильну армію, заслужив на свою долю і тому не міг бути позитивним чинником стабілізації мира.

„Вкінці Іль Дуче в очевидний спосіб намагався не прецизувати свого становища до таких явищ, як опіка Райху над Словаччиною, румунсько-німецький договір і захоплення Клайпеди."

П. ЙМБ у **„Роботніку"** (ч. 88 з 28-го березня ц. р.) кидає інше світло на промову Мусолінія.

„Отже Мусоліні стверджує, ясно і виразно, що „вісь" — це бльок боротьби з демократією, боротьби т. зв. ідеольоґічної, що разом з його погордою до пацифізму та звеличуванням війни („вічний мир ми вважали би за катастрофу людської цивілізації"), як теж закликом до дальших зброєнь „за всяку ціну" — свідчить наглядно про охоту сфашизувати світ і виперти впливи західніх держав.

„Той „ідеольоґічний" арґумент — як ми вже нераз підкреслювали — зявляється у фашизмі тоді, коли вже нема інших арґументів, як нпр. „життєвий простір" і служить до того, щоб замаскувати займанництво. Але це не зміняє справи, що це засіб до займань та до завоювань. Це значить, що якби навіть заспокоїти всі теперішні територіяльні претенсії, що їх висуває фашизм, то це не забезпечує спокою і мира мирним державам. Фашизм поглотить їх — якщо не ставитиметься опору — в імя своєї „ідеольоґії".

Як виходить з тієї статті, то „Роботнік" не бачить у промові Мусолінія якогонебудь відпруження у міжнародньому положенні. Ця промова — на думку п. ЙМБ — це ультимат західнім державам.

Проти примушування до переходу на латинський обряд.

Інтерпеляція послів Степана Барана і Степана Скрипника до міністра внутрішніх справ у справі змушування натиском і репресіями мешканців православного віроісповідання села Майдан Новий і Майдан Старий, волости Сіль та села Біща, волости тієї самої назви, білгорайського повіту, люблинського воєвідства, до переходу на римо-католицьке віроісповідання.

У селі Майдан Новий, волости Сіль, білгорайського повіту, люблинського воєвідства, в 1930 р. забрали православним силою деревляну церкву, збудовану колись перед світовою війною місцевим православним населенням з власних фондів, переміняли її на римо-католицький костел та утворили там римо-католицьку парохію. Також і в околиці державна влада замкнула церкви в більшості сіл з православним населенням, які потім перемінено на римо-католицькі костели або цілком збурено на приказ державної влади. Православні села Майдан Новий, Майдан Старий, Біща, Гливи, [illegible], Канаділь та інших приділили до православної парохії в Тарногороді, яка то місцевість віддалена на кільканадцять кільометрів від деяких сіл з православним населенням, що належать до парохії в Тарногороді.

Позбавивши більшість православних у білгорайському повіті їх церков, що істнували до 1919 р., почали під протекторатом місцевої державної і самоуправної влади та при їх чинній співучасти навертати православних всіми способами, часто навіть натиском і репресіями на римо-католицьке віроісповідання.

Це діється передовсім у громадах Майдан Новий, Майдан Старий і сусідніх волости Сіль та в громаді Біща волости тієї самої назви, білгорайського повіту, починаючи від осени минулого року. З тією метою скликуються зібрання, на які стягають місцеве православне населення і намовляють його до зміни православної віри на римо-католицьку, грозячи опірним репресіями та навіть виселенням. У лютому 1939 р. відбулося таких зібрань кілька, а на двох із них, скликаних [illegible] ревізор в Майдані Старому, волости [illegible] Скібінський зі Соли накликував православних до масового переходу на римо-католицьке віроісповідання, кажучи, що у випадку опору влада приступить до нього репресіями, а найбільш опірних виселить. Присутній там о. Микола Костишиба, римо-католицький парох з Майдана Старого, сказав, що гріх та [illegible] опірних православних прийме на себе. На цих зібраннях секретар волости Сіль [illegible] декларацію, що зібрані православні переходять на римо-католицьке віроісповідання і домагався її підписання. Ніхто з присутніх православних не зголосився до підпису тієї декларації і тоді тойсам волосний секретар Шпунар домагався, щоб присутні православні підписали декларацію того змісту, що не хочуть прийняти католицького віроісповідання і польського громадянства. Коли і тієї декларації ніхто з присутніх православних не підписав, присутні на зборах католики поляки почали викрикувати під адресою православних, які огірчені покидали зібрання: „Прец з русінамі, біць і віншаць русінуф", а присутній там власник місцевого фільварку Юзеф Шмідт крикнув: „Католики, залишіться, бо мусимо нарадитися, що зробити з русинами".

Акцією навертання православних на католицизм при помочі натиску і репресій займаються крім вище названих Войцех Обшанський, війт волости Сіль, Антоні Сприса, солтис громади Майдан Новий та підсолтис тієї громади Юзеф Зань, солтис громади Майдан Старий Кучма, член повітового білгорайського виділу Едвард Здзебло і деякі мешканці згаданих громад, як Ян Бліхарж, Францішек Адамек і Францішек Зоребец. Про цю акцію згаданих осіб є докладно поінформований постерунок державної поліції в Солі, але ані командант цього постерунку, ані постерункові не беруть в оборону терооризованих мешканців православного віроісповідання, які звертаються до них, як до представників влади безпеки, за поміччю перед натиском і репресіями. На всі жалі терооризованих відповідають ці представники влади безпеки, щоб вони покинули православя і перейшли на римо-католицьке віроісповідання, а тоді не буде натиску і репресій, наложені війтом [illegible] і кари будуть в цілости даровані, а на майбутнє матимуть спокій і ніхто не буде вже терооризувати й шикaнувати.

В селі зорганізовано нічні напади на доми православних і їх майно. І так нпр. 19 лютого ц. р. напав на помешкання Йосифа Марголи, православного у Майдані Новому, мешканець тієї громади Ян Бліхарж, католик і грозячи здемолюванням дому, жадав від Йосифа Марголи, щоб він з родиною перейшов на римо-католицьку віру. В Майдані Старому місцеві католики напали на дім православного Петра Дзюри і вибили шиби за те, що не хоче перейти на римо-католицький обряд. Зі страху Петро Дзюра стратив мову і збожеволів.

У ночі з 21. на 22. лютого ц. р. озброєна ватага, зложена з 10 осіб, до якої належали між іншими Ян Палюх син Стефана, Антоні Немец син Яна, Юзеф Немец син Міхала, Міхал Кревт син Анджея, Адам Марголь син Адама, Ян Марголь син Адама і Ян Тишко званий Волошин, нападала на доми православних у Майдані Новому і друками вибивала вікна, викрикуючи, що робить це тому, щоб примусити православних перейти на римо-католицизм.

У ночі з 23. на 24. лютого ц. р. в Майдані Новому повливали нафту до студні на подвірях православних, іншим повибивали вікна, Михайлові Демкові знищили кірат на подвірю, а Михайлові Марковичеві та Йосифові Марголеві витяли вісім сосон вартости 200 зол.

Вибили теж вікна в помешканні православного Михайла Псюка з Майдана Нового; тим, що це зробив, був Вриш Андрій, син Михайла з Майдана Нового, якого пошкодований розпізнав. Врешті напали на дім православного Михайла Марковича в Майдані Новому і бючи змушували його до зміни православної віри на римо-католицьку.

Випадки натиску та нищення майна православних лише за те, що не хочуть перейти на римо-католицьке віроісповідання, мали теж місце в селі Біща, волости тієї самої назви, білгорайського повіту. І так дня 18. лютого ц. р. вибили вночі вікна у Михайла Купчака та Василя Земелка, 19. лютого ц. р. у Василя Шаба, 27. лютого ц. р. в Іллі Шаба, Василя Вакули, [illegible] Пуяала та Андрія Бяліка, 28. лютого ц. р. у Михайла Чекірди, 2. березня ц. р. у Василя Лаби; а 3. березня ц. р. у Матея Бука збурили шопу та намагалися знищити кірат і також намагалися знищити кірат у Теодора Павела.

Щоб присилувати православне населення у Майдані Новому та в Майдані Старому до переходу на римо-католицизм, постерункові д. п. в лютому ц. р. зробили ревізію виключно лише у православних з цілковитим поминенням католиків, заглядаючи на стріхи домів, чи нема там соломи або сіна, а на подвірі гною. Поліція зробила негайно донесення до волосної управи в Солі проти всіх, у кого знайшла на стриху хочби жмінку соломи, а на подвірю кусник звіриного калу і війт Обшанський на цій підставі видав карний наказ. Покарано мешканців Майдана Нового православного віроісповідання: 1) Михайла Демка с. Михайла грившою 25 зол. або 3 днями арешту. 2) Михайла Очку с. Стефана 20 зол. або 3 днями арешту дня 18. лютого ц. р. і другий раз дня 25. лютого ц. р. грившою 25 зол. або 3 днями арешту, 3) Йосифа Лєкаша с. Андрія 10 зол. або 3 днями арешту, 4) Івана Жеребця с. Івана 15 зол. або 3 днями арешту, 5) Михайла Демка с. Михайла 20 зол. або 3 днями арешту, 6) Стефана Корпія с. Олександра 15 зол. або 3 днями арешту, 7) Михайла Заня с. Петра 15 зол. або 3 днями арешту, 8) Михайла Псюка с. Йосифа 15 зол. або 3 днями арешту, 9) Йосифа Свідука 10 зол. або 3 днями арешту, 10) Михайла Жеребця с. Петра 15 зол. або 3 днями арешту, 11) Михайла Локіша с. Петра 20 зол. або 3 днями арешту, 12) Антона Марковича с. Олександра 15 зол. або 3 днями арешту, 13) Йосифа Марголя с. Йосифа 15 зол. або 3 днями арешту, 14) Михайла Заня 15 зол. або 3 днями арешту раз 18. лютого ц. р. та другий раз 25. лютого ц. р. 20 зол. або 3 днями арешту, 15) Івана Жеребця с. Івана 20 зол. або 3 днями арешту, 16) Михайла Жеребця с. Петра 20 зол. або 3 днями арешту, 17) Михайла Заня с. Петра 25 зол. або 3 днями арешту, 18) Стефана Корпія с. Олександра 25 зол. або 3 днями арешту, 19) Йосифа Марголя с. Йосифа 20 зол. або 3 днями арешту, 20) Михайла Каспа с. Михайла 18. лютого ц. р. 25 зол. або 3 днями арешту і другий раз 25. лютого ц. р. 25 зол. або 3 днями арешту та багато інших — виключно лише православних.

У Майдані Старому покарано: 1) Івана Заяя с. Адама 20 зол. або 3 днями арешту, 2) Йосифа Заяи с. Миколи 20 зол. або 2 днями арешту, 3) Йосифа Псюка с. Івана 20 зол. або 6 днями арешту, 4) Якова Волошина с. Юрія 15 зол. або 2 днями арешту, 5) Михайла Подольця с. Стефана 15 зол. або 3 днями арешту, 6) Дмитра Креита с. Олександра 15 зол. або 3 днями арешту, 7) Магдалину Заяь д. Миколи 15 зол. або 3 днями арешту, 8) Івана Заяя с. Матея 15 зол. або 2 днями арешту та багато інших — виключно православних.

Коли покарані звернулися до державної поліції, до солтиса і до війта, який видав карні накази, намовляли їх, щоб перейшли на римо-католицьке віросповідання, а тоді наложені кари їм подарують у цілости і на майбутнє за сміття чи гній вже ніколи не будуть їх карати. Отже є ясною річчю, що карні накази, видані війтом Обшинським виключно лише мешканцям православної віри, мають виразний репресійний характер з метою примусити православних грішми чи пак арештом до зміни їх дотеперішнього православного віросповідання на римо-католицьке і так православні заінтересовані це розуміють, а не находять, на жаль, оборони в місцевої влади.

Подаючи повище до відома пана міністра, запитуємо: Чи пан міністр доручить провірити всі вище наведені факти, доручить скасувати видані карні накази та доручить потягнути до відповідальности всіх, які терором або репресіями примушують православне населення до переходу на римо-католицьке віросповідання, врешті чи видасть відповідне зарядження для охорони православного населення перед натиском та репресіями, які мають на меті примусити це населення до переходу на римо-католицьке віросповідання

Варшава, дня 18. березня 1939 р.

Інтерпелянти:
Д-р Степан Баран, Степан Скрипник,
посли до сойму.

—o—

Словацько-мадярські переговори перервані.

СЛОВАЦЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ ВЕРНУЛАСЯ ДО БРАТИСЛАВИ.

БУДАПЕШТ, 28. III. Будапештенська радіовисильня подала нині в год. 17. комунікат, в якому повідомляє, що сьогодні відбулося засідання мішаної мадярсько-словацької комісії. Мадярська делегація зголосила свої домагання, які словацька делегація вислухала й після того відїхала до Братислави по інструкції. Мадярський комунікат додає при тому, що словацька делегація вернеться за кілька днів до Будапешту, вести дальше переговори.

А ПОКИЩО ЗАГОВОРИЛИ ГАРМАТИ.

Той сам мадярський комунікат подає, що сьогодні в год. 6. рано у Східній Словаччині словацька артилерія почала знову обстріл мадярських частин у місцевості Бунківці. Від бомбардування згинув 1 мадярський вояк, 1 був важко ранений. Мадярська артилерія відбила словацький наступ. В год. 6.45 словацька артилерія почала удруге бомбардувати Бунківці, в яких від гарматніх стрілен вибухла пожежа.

УКРАЇНСЬКІ ВІДДІЛИ БЮТЬСЯ У СХ. СЛОВАЧЧИНІ.

Будапештенська радіовисильня подала, що словацький уряд не має впливу на військові частини у Східній Словаччині, які поводяться зовсім невідповідально. Словацькою армією командують такі старшини: чехи підполк. Шафажек, майор Кубічек та комендант „українських терористів" Клименко. Мадярські війська стоять непорушно на своїх становищах і не дають себе вивести з рівноваги.

МОБІЛІЗАЦІЯ У СЛОВАЧЧИНІ.

БРАТИСЛАВА. АТЕ. Словацьке міністерство народньої оборони покликало під зброю 5 наймолодших річників запасу летунських сил та протилетунської артилерії. Покликані мусять негайно зголоситися до своїх частин, при чому летуни мають зголоситися в Піштянах, артилеристи у Братиславі.

МАДЯРСЬКІЙ АКЦІЇ ПАТРОНУЄ ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА.

БУДАПЕШТ, 28. III. Будапештенська радіовисильня залюбки цитувала голоси італійської преси про словацько-мадярський збройний конфлікт. „Джіорнале д Італія" помістив репортаж свого спеціяльного кореспондента з Павлівців, який описує бої, геройську поставу мадярської армії, нездарність словацької артилерії та летунства, подаючи при тому скількість знищених словацьких літаків на 30 апаратів. На ужгородському летовищі стоять готові до бою мадярські літаки.

—

Якими методами п. С. Тимошенко бореться з своїми противниками?

У позавчорашньому числі „Діла" (з дати 26. ц. м.) подали ми інформації про бурхливе засідання Головної Управи ВУО (Волинського Українського Обєднання), де вже дуже виразно зазначились два табори, два ідейно-політичні напрямки, — якщо взагалі можна вислів і поняття „ідея" пристосовувати до того напрямку, що його репрезентує п. С. Тимошенко, голова ВУО.

П. Тимошенко, який спершу прийшов на зміну П. Певного нібн як санатор морально-політичної атмосфери ВУО, за короткий час пішов цілком слідами свого попередника. З тими, які хотять дійсно оздоровити відносини у ВУО, пристосувати політичну тактику та методику праці тієї партії до українсько-польської дійсности та до бажань українського народу — п. Тимошенко розправляється всіми можливими методами. Яскраве світло на ті методи кидає його кампанія, поведена проти п. **Михайла Книша**, члена Головної Управи ВУО, який — разом з пос. Скрипником, пос. Онофрійчуком, кол. послом І. Власовським, проф. Стадником та іншими мав відвагу висловитися проти „політики" п. Тимошенка. У тій своїй кампанії п. Тимошенко не цурався навіть в той спосіб перекручувати слова неприємного йому земляка та ще й оформлювати їх на папері, що влада могла би мати матеріял для репресій.

Щоб не бути голословними та не наражатися на закид, що кидаємо важні закиди без доказового матеріялу — друкуємо в цілости дуже цікаве листування в тій справі. Воно буде по вічні часи сумним документом сумних внутрішньо-українських відносин на Волині на переломі 1938-39 рр. Друкуємо ті листи без ніяких змін у тексті й правописі.

1. „ПОКАЯТИСЬ" АБО ВИСТУПИТИ З ВУО!

„Волинське
Українське Обєднання
ВУО

м. Луцьк, дня 18. І. 1939 р.

Головна Управа
Ч. 21.
м. Луцьк, вул. Голубка 8.

До
Високоповажаного Пана
Михайла Книша
в Водячові.

На останньому засіданні Головної Управи ВУО 4. березня 1938 р. Ви прилюдно висловили думки, які виразно свідчили, що ідеольогії ВУО Ви вже не поділяєте. Отже, маючи оформувати новий склад Горохівської Округової Управи, застановлююся над тим, як маю Вас кваліфікувати: чи стоїте Ви вже на нових позиціях, чи може вважаєте свій виступ 4. грудня за помилковий.

Прошу Вас щиро відповісти мені по суті цієї справи, якщо Ви остаточно змінили свої погляди й не можете далі вважати себе за вірного члена ВУО, то чи не краще було б Вам взагалі зректися членства ВУО щоби розвіяти атмосферу непевности і недоговореності.

З пошаною
Голова ВУО (—) Інж. С. Тимошенко, сенатор.

2. ВІДПОВІДЬ П. М. КНИША.

У відповід на того листа п. Михайло Книш написав голові ВУО С. Тимошенкові довшого листа, в закінченні якого заявив:

„Вважаю, що мій виступ 4. грудня м. р. на Головній Управі ВУО в обороні конституційних прав українського народу не є суперечний з ідеольогією ВУО. Лапання ж за слова чи окремі вирази та перетолковування їх, як це видно з Вашого листа, на свій лад і витягання з того неузасаднених підозрінь і висновків не вважаю за фортунне посунення з Вашого боку.

Якщо між нами є якісь розходження, то є вони тільки в тактичних потягненнях, а не в самій ідеольогії ВУО, але тактика політичної організації не є чимсь сталим, вона завжди може мінятись в залежности від тих чи інших політичних обставин. Щодо того, то я рівнож стою на позиціях, які накреслив останній Конгрес ВУО. Вкінці підкреслюю, що у своїй многолітній самоуправній та громадській праці завжди тримався я одної засади, а саме бути чесним як у відношенні до держави, так і у відношенні до свого народу. Від цієї засади не відступлю, не дивлячись на ті експерименти, які цілком незаслужено тепер переводиться наді мною та які уже допровадили мене до родинної трагедії.

1. лютого 1939 р. (—) М. Книш.

3. ТИМОШЕНКО У РОЛІ ЦЕНЗОРА ДЕРЖАВНОЇ ЛЬОЯЛЬНОСТИ.

„Волинське Українське Обєднання ВУО
Головна Управа. Ч. 50.

м. Луцьк, 2. лютого 1939 р.

До Високопов. М. Книша
в Водячові.

У відповідь на Ваш лист з 1. лютого повідомляю Вас, що Ваше поводження підчас виборів минулого року до законодавчих установ, а особливо Ваша промова на засіданні Гол. Упр. ВУО 4. грудня 1938 р., в якій Ви виразно освідчили, **що від поляків ми нічого не дістанемо, залишається нам одна надія на зовнішню поміч,** дала мені повну підставу вважати, що ідеольогію ВУО Ви вже не поділяєте, бо власне ідеольогічною засадою нашої організації є згідне співжиття з народом польським і вибореиия прав для українського населення в межах конституції польської держави без уділу будької чужої сили. Це не є „лапання за слова, витягання неузасаднених підозрінь", як Ви пишете, а звичайний висновок з прилюдно висловлених Вами думок, які чув не я один, але ціла Головна Управа ВУО на згаданому вище засіданні.

З пошаною
Голова ВУО (—) інж. С. Тимошенко.

4. ЯК П. ТИМОШЕНКО ПЕРЕКРУТИВ ЧУЖІ СЛОВА?

„Ми, нижче підписані, запізнавшись зі змістом листа голови Українського Волинського Обєднання інж. Сергія Тимошенка від 2. лютого 1939 р. ч. 50 до Пана Михайла Книша, в якому голова ВУО С. Тимошенко закидає п. Михайлові Книшові, що нібито той останній на засіданню (4. грудня 1938 р.) Головної Управи ВУО мав висловитись: **„Що від поляків ми нічого не дістанемо, залишається нам одна надія на зовнішню поміч",** — урочисто стверджуємо, що у своїй промові на згаданому вище засіданні, на якому і ми всі були присутні, п. Михайло Книш не тільки подібних слів, але навіть подібних думок не висловлював. Характеризуючи сучасне положення українського народу в Польщі, п. Михайло Книш ствердив, що після смерти маршала Й. Пілсудського, **положення гіршає з кождим днем, бо до голосу і впливів прийшла та частина польського громадянства, що репрезентує антиукраїнське наставлення.** Відбивається це негативно на цілости українського життя, якого реєстр страт побільшується з кождим днем. Поліпшення положення нашого народу можна сподіватися м. ін. хіба тоді, коли під впливом зовнішніх обставин та подій більшість польського громадянства змінить своє дотеперішнє негативне відношення до українського питання взагалі, а до потреб українського населення в Польщі зокрема. Тільки так зрозуміли ми думки, що їх виповів у своїй промові п. Михайло Книш на засіданні Головної Управи ВУО 4. грудня 1938 р., що й стверджуємо своїми підписами.

(Наступають підписи членів Гол. Управи ВУО).

Остаточно, як знаємо, п. С. Тимошенко таки поставив на свому, бо викинув М. Книша з Головної Управи ВУО та з управи горохівської партійної станиці.

Як тепер виглядає ВУО і „політика" його голови — цим справам придивимось ще ближче. Тепер, для заокруглення образу, пригадаємо тільки, що п. С. Тимошенко — це людина з високою освітою, інжинір, та що найсуттєвіше! — колишній міністр шляхів У. Н. Р.! До його визначних рис належитьноторійно відома його ненависть до всіх галичан. Тепер він ненавидить також волиняків, які не хотять їти на його мотузку. Зате непомірно зросла його любов — до своєї особи...

Національні війська здобули 5 міст.

БУРГОС, ПАТ. Авас повідомляє:

Національні війська, які почали наступ на полудне від ріки Тахо і на захід від Толедо посуваються на фронті довжини 90 км. Операції відбуваються вздовж ріки Тахо. На відтинку Кордови національні війська заняли 5 міст, між ними м. Альмаден з копальнями ртути. На цьому відтинку національні війська взяли до неволі тисячі полонених. У руки національних військ дісталося багато воєнного матеріялу, між іншим кілька батерій важкої артилерії. На центральнім фронті національні війська перейшли ріку Тахо в околиці Аранхуезу. На цьому відтинку попало в полон 5.000 червоних. Оживлену акцію розвиває національне летунство.

НАСТРІЙ У МАДРИДІ.

БУРҐОС, ПАТ. Наступ національних військ на всіх фронтах викликав сильне враження на населення Мадриду, де положення в останніх годинах основно змінилося. Червоні війська покинули позиції на відтинках, що сусідують безпосередньо зі столицею. Без боротьби піддалося кілька куренів.

МАДРИД, ПАТ. Радіо Уніон оголосило комунікат ради народньої оборони, що рада народньої оборони видала наказ про демобілізацію всіх новобранців.

МАДРИД ОСТАТОЧНО ПІДДАВСЯ.

ЛЬОНДОН. Агенція Райтера подає, що Мадрид скапітулював.

Чи це „фер", панове з „Політики"?

Вчора в огляді польської преси зацитували ми між іншим ту частину статті п. Фр. Червіського з „Політики" (ч. 6 з 25-го березня ц. р.), де він з признанням пише про геройську поставу січовиків в обороні Карпатської України. Це становище чолового публіциста „Політики" зовсім не перешкодило другому публіцистові тієї групи, (п. Олександер Бохенський), вмістити у тому самому числі „Політики" таке речення:

„Навіть січові банди, в рівно безнадійному положенні на Руси, але нерівно слабші і гірше озброєні пробували стріляти й опізнити похід мадярів".

Виявляється, що навіть для тих, які намагаються проголошувати „нову програму" у політиці в українській справі, українці, що боронять своєї волі, є тільки „бандами". Чи це „фер" і льогічно, панове з „Політики"?

—o—

Шевченківські свята.

ДВІ АКАДЕМІЇ У ВАРШАВІ.

Дня 19. березня ц. р. відбулись у Варшаві дві великі українські академії з нагоди Шевченківських роковин. Одну з них улаштував у залі консерваторії Український Центральний Комітет, другу — Українська Студ. Громада. Програму першої академії виповнив реферат **проф. Зайцева** і хорові продукції Лисенківського хору; найзамітнішою точкою другої частини була цікава промова **проф. І. Огієнка** на тему: „Шевченко як творець української літературної мови". На обі академії прибули сотні українського громадянства. Жаль тільки, що, як завжди, так і тепер, не потрапило воно здобутися на одні спільні збори.

МОЛОДЬ „РІДНОЇ ШКОЛИ" — ШЕВЧЕНКОВІ.

Концерт молоді усіх шкіл Т-ва „Рідна Школа" у Львові, відбувся в понеділок 27. ц. м. в салі Театру Ріжнородностей, стягнув багато старшої публики, що з насолодою могла подивляти своїх наймолодших та їхній культ для Шевченка. Багата програма концерту, в якому взяли участь дитячі і жіночі хори шкіл РШ, смілива постава усіх молодих виконавців, дбайлива рука опікунів-професорів, а над усе взірцева організація свята вправляли в подив усіх приявних. Окрема згадка належиться виступові невеличкого **М. Миськова**, учня III. кл. хлоп школи ім. Грінченка, що виконав сміливо скрипкове сольо. **КТВ.**

ФЕДІР РЕВАЙ ПОЛЯГ У БОЯХ ПІД ХУСТОМ.

Із Сиготу прийшли вістки, що директор державної друкарні Карпатської України, голова УНО й посол до карпатоукраїнського сойму Федір Ревай поляг у битві під Хустом від мадярської кулі.

—o—

ДИРЕКТОРА „НОВОЇ СЦЕНИ" РОЗСТРІЛЯЛИ.

Мадярський військовий суд у Хусті засудив по кількахвилинній розправі директора театру „Нова Сцена" А. Шерегія на смерть. Його розстріляли у присутности брата Евгена, режисера театру, який під впливом жахливої ситуації збожеволів.

КОНАН ДОЙЛЬ. 11)

Мумія число 249.

— Ви берете цілу річ дуже трагічно, мій друже — сказав доктор. Ваші нерви змучені задто душевною працею і ваша уява переборщує. Чи можете собі уявити, щоб подібне створіння, хочби і вночі, пробігало вулицями Оксфорду без того, щоб хтось побачив його?

— Люди вже побачили його. Ціле місто говорить про велику малпу, що втікла з якогось звіринця. Це так собі пояснює народ.

— Їй Богу, признаюсь, що це ланцюг дивних подій, але кожну з них можна пояснити природним способом.

— Як? Навіть і мою сьогоднішню пригоду?

— Очевидно. Вийдете з хати з ослабленими нервами і з головою, наповненою фантастичними уявами. Якийсь волоцюга йде за вами і бачить, що ви лякаєтесь його, пічне вас переслідувати. Ваша уява і страх доконали решту.

— Зле ви це пояснюєте, Петерсоне!

— Ні! Подібно пояснили б вам і інші. Лі міг упасти сам у воду саме так, як і на Нортона міг напасти волоцюга. Хоча ваше обвинувачення Белінгема поважне, але коли передали б його в руки судді, він висміяв би вас в очі.

— Знаю це і тому цю справу полагоджу сам.

— Гмм...

— Так, мушу виконати цю повинність супроти суспільности, а крім цього мушу дбати також за власну безпеку, коли не хочу залишити університет зі страху перед тією потворою. Я вже рішився на щось і я певен, що тільки так мені це вдасться. Насамперед дайте мені ласкаво папір і перо.

— Знайдете їх там на столі.

Сміт сів за бюрко і цілу годину писав. Сторінки чорніли під його рукою, за той час господар, сидячи в кріслі, з терпеливою цікавістю слідкував за його поведінкою. Вкінці Сміт скінчив, зложив листки паперу і положив їх перед Петерсона.

— Хочете підписати?

— Підписати? А навіщо?

— Щоб ви посвідчили правдивість мого підпису і дати. Дата найважніша, бо моє життя від цього залежить.

— Мій дорогий Сміте, ви говорите наче в гарячці! Лягайте, це найкраще, що ви зможете зробити.

— Навпаки, я не мав ніколи яснішої думки як тепер і обіцяю вам, що піду спати, але під умовою, що ви це підпишете.

— Добре, але що це таке?

— Це опис цілої події. Хочу, щоб ви додали свій підпис як свідок.

— З охотою — сказав доктор, кладучи своє імя під прізвищем свого приятеля. — Так, готово! Але що ви хочете зробити з цим папером?

— Тимчасом ви сховайте його в себе, а у випадку, якби мене арештували, ви передайте його судові.

— Арештували? А чому?

— За вбивство. Може і то статися, а я хочу оминути всіляких можливостей.

— Господи! Не поступайте легкодушно!

— Було б легкодушністю інакше поступати. Сподіваюся, що це вам не спричинить неприємности, але я спокійніший, коли знаю, що цей документ у ваших руках. А тепер послухаю вашої ради і піду спати, бо завтра зранку мушу бути свіжий та рухливий.

— — — — — — — — —

Аберкромбі Сміт був людиною, яку небезпечно було розгнівати. Звичайно спокійний і тихий ставав грізний, а коли попав у крайність, поводився дуже неуступчиво, що допомогло йому до його успіхів у студіях.

Він відрікся на двацятьчотири години від своїх книг, але знав, що той день не буде пропащий. Він не сказав про свої наміри своєму приятелеві ані слова, але в девятій годині вернувся до Оксфорду.

На Гайт-Стріті зайшов до торговця зброєю, Кліфорда, і купив собі тяжкий револьвер та кулі, набивши його, сховав до кишені, відтак пішов до мешкання Гастія, якого застав за снідáнням, коли він читав „Спортовий Таймс".

— Ну, що нового? — спитався Гасті. — Не випєш зі мною філіжанку кави?

— Ні, дякую тобі, я тільки хотів би, щоб ти йшов зі мною і зробив те, що я тобі скажу.

— З радістю!

— Візьми з собою порядну палицю.

Гасті витріщив очі.

— Я тут одну маю, що можна б нею убити й бика.

— Гаразд. Ще щось. Ти маєш хірургічне приладдя. Вибери найбільший ніж.

— На приказ! Виглядаєш, наче б ти йшов на війну. Чи не потребуєш ще щось?

— Ні, це вистачає.

Сміт сховав ніж у кишеню і обидва вирушили до старого шкільного будинку.

— Ні ти, ні я, ми не змоклі курки, Гасті, — сказав медик по дорозі, — я беру тебе з собою тільки з обережности, бо скінчу цю справу сам. Вирівняю свої рахунки з Белінгемом, але якби справу я мав лише з ним, не потребував би я твоєї присутности. Колиб я кричав, вибіжи нагору, ужий свою палицю й не щади ударів. Розумієш?

— Добре! Так! Коли почую, що ти кричиш, прибіжу.

— А тимчасом зачекай на мене тут. Можливо, що це буде довго тривати, але ти не рушся, поки я тебе не покличу.

— Не відійду звідси!

(Кінець буде.)

Сторінка без політики.

Американська рекляма.

Десь в Америці, може навіть у великих столицях, знають такого славного штукаря (престидіґітатора), що зветься Терстон. Він заробляє тепер багато. І при якійсь нагоді він поділився своїм секретом, як він здобув перший виступ. Терстон не мав праці ні грошей. Він виступав в якомусь маленькому ресторанику, щоб забавляти гостей і за це діставав обід. Одного дня він рішив стати самостійним і позичив 80 центів від одного приятеля, щоб помістити в часописі оголошення. Оголошення в часописі „Ню Верлд“ було таке: „Потребую 100 людей, плачу доляра за годину. Зголоситися в год. 10. у Саді Руф, Ню-Йорк, місце таке то...“ На годину 10.15 Терстон замовив собі розмову з одним імпресаріом у тому самому місці, де в означеній годині зібралася кількатисячна юрба безробітних. Він виступив перед нею на підвищенні, яке приготовив собі і сказав: „Мій пан, який дав оголошення про працю для вас, прислав мене сюди, щоб вас забавити трохи, заки прийде“. Зібрані з найбільшою приємністю придивлялися штукам Терстона. За той час прийшов замовлений ним імпресаріо і зачудований побачив перед якою масою він виступає. Розмова була коротка; імпресаріо відразу згодився підписати з ним контракт. Тисячі безробітних навіть не оглянулися як Терстон утік. Оця ідея була одною з його найкращих маґічних штук.

Фірма Ворнер Брос дістала 9 нагород.

Дня 26. лютого 1939 р. на святочному річному зібранні Академії в Льос Анджельос признали 19 великих нагород, між ними найбільше кіновиробництву Ворнер Брос. До конкурсу станули всі американські кінові фабрики. Ворнер Брос дістала таких девять нагород: Першу нагороду, так звану Ірвінґа Тальберґа, дістав директор продукції Гол Валіс за найвищий рівень образів. Другу нагороду, призначену для найталановитшої артистки, дістала Бетті Дейвіс за ролю у фільмі „Єсавель“. Артистка Фей Бейтер, що грала в „Єсавель“ другу ролю, відзначена премією за так звані другопляново креації. Четверту нагороду за найкращу інсценізацію дістав Карль Вейль за обстанову до фільми „Пригоди Робіна Гуда“. За „Робіна Гуда“ дістав теж нагороду Ральф Довсон, як за фільму найкраще виведену і безконкуренційну. За музику до цієї фільми, як за найкращий супровід дістав професор Ерік Корнґольд. За найкращий додаток до фільм дістала фірма Ворнер нагороду за образок п.з. „Проголошення незалежности“. Окрему велику нагороду за всю діяльність дістав Гаррі Ворнер, голова згаданої фірми. Крім цього нагородили теж інжиніра Гаскіна за уліпшений апарат для звукових фільм. Варт пригадати, що ф-а Ворнер має за собою деякі такі передові фільми, як „Сон літньої ночі Шекспіра, „Я втікач“ Паоля Муні і „Пастера“.

Перфумований листовий папір немодний.

На давніх надзвичайних загальних зборах французьких промисловців паперу займалися одним питанням жіночої моди. Ствердили там, що за останні три роки зменшується щораз більше продажа перфумованого листового паперу. Давніше француженки добирали собі звичайно папір до улюбленої перфуми. Тепер на думку промисловців, жінки стали більше мужеські і навіть не люблять вибирати малих форматів дамського листового паперу. Грає тут теж ролю деяка скромність, щоб не показувати назверх своїх почувань. Цікаве, що французькі промисловці добачують теж вплив американської фільми на цю моду: американська фільма, мовляв, не дає зовсім жіночих сцен з листами. Всі розмови закохані полагоджують телефонічно. Вислід тих нарад був такий, що промисловці рішили обмежити виріб перфумованого дамського паперу.

—o—

Нова американська мужеська мода.

На цьогорічному зїзді американських кравців висунули проєкт нової моди, що відповідала би загальному розвиткові американської промисловости. На першому місці стоять т. зв. аеродинамічні мужеські одяги, що відходять передовсім для чоловіків високого росту. Чи вони відповідають одягам летунів невідомо. Відповідно до нової моди — камізольки будуть скорочені, блюзки теж недовгі, а штани вузькі. Дотеперішні фраки і жакети треба буде викинути, бо американська мода причепляє до них ззаду довгі фалди.

Нова форма побажань.

З розвитком нових технічних засобів починає теж змінятися форма листування. У богатьох випадках багаті люди користуються тепер виключно телефонічною розмовою навіть на віддаль. З Америки в останньому часі прийшла зовсім нова мода, щоб святочні побажання заступати ґрамофоновими плитами. В Англії теж ця мода побажань уже досить поширена. За Льондоном пішов Берлін і Відень. У Відні на Маріяґільферштрассе один дириґент оркестри, який втратив працю через радіо, відкрив собі малу студію зі звуковими плитами. Там стоїть мікрофон у кімнаті покритій килимами на стінах з тяжкими фіранками.

Гість може там висловити те устно, що мав намір написати в листі і за короткий час перевірити, як виглядає його голос разом із текстом призначеним до висилки. З такої студії користають покищо передовсім артисти, що хотять переконатися, чи їх голос поправився, яку має барву і силу. Бувають і випадки, що мами приходять із своїми дітьми, щоб записати їх голос на памятку. Плити, які мають заступити листи, залишаються живим споминов для далеких свояків і знайомих, які можуть кожної хвилини почути голос своїх близьких. На жаль покищо голка зі сафіровим кінчиком, що пише побажання на плиті з твердої гуми — досить дорога.

ГУМОР.

ПОДРУЖНІЙ ДІЯЛЬОҐ.

Чоловік: Ти робишся для мене чемна тільки тоді, коли потребуєш грошей.

— Неправда, я для тебе завсіди чемна.

— Но, так... Але ти вічно потребуєш грошей

ВОЛІЄ ТАК.

—Ах, які ми обидва осли, приятелю, що ми проґавили такий інтерес....

— Я волів би, щоб ти вживав однини, а не множини.

— Маєш рацію. Ах, який ти осел, приятелю!

РАХУНОК.

Панок до жебрака: — Дідусю, тепер уже сюди не приходіть більше, бо я переношуся в іншу хату, женюся.

— Це не гарно, прошу пана, женитися моїм коштом!

ДОМАШНІЙ ПЕСИК.

— Марнню, возьми цей пакунок і занеси його на почту.

— Прошу пані... Може би трохи перечекати, поки не перестане дощ... пса не можна вигнати на двір.

— То нашого Аса не бери зі собою.

ЩОСЬ З НАУКИ.

— Татку, а що було перед винаходом радія?

— Спокій, мій синочку.

У РЕСТОРАНІ.

— Пане кельнер! Коли те, що ви мені подали є телятина, то я стара підошва!

— Цим разом, пане раднику, ви вгадали.

РАДІСТЬ.

— О, ти щось сьогодні дуже веселий!

— Вертаюся від дентиста.

— Вирвав тобі зуб, який тебе мучив!

— Ні, я його не застав.

Сучасне міжнар. положення Польщі в насвітленні голови ОЗН-у.

26. ц. м. відбувся у Варшаві зїзд повітових провідників ОЗН-у; промови виголосив голова ОЗН-у ген. Скварчинський та начальник відділів штабу. Опісля відбулися товариські сходини, в яких взяв участь м. ін. марш. Сьміґли-Ридз, прем. Складковський, мін. Медзінський та віцеміністри Пясецький і Хамовський.

У своїй промові ген. Скварчинський схарактеризував положення Польщі у звязку з теперішніми великими змінами в Середущій Европі. Покликуючися на слова марш. Сьміґлого-Ридза, ген. Скварчинський ствердив, що польське громадянство здавна було приготоване на міжнародню крізу, яка тепер вибухла. Доконані факти, що їх в останніх днях зробила Німеччина, змінюючи карту Европи, поставили без сумніву Польщу в дуже важке політичне положення.

Засадничою напрямною політики Польщі — держави положеної між заходом і сходом — було і є: зберегти мир у тій частині світу. Тому польська політика змагає до добрих взаємин з усіми сусідами; висловом тої політики є пакти неагресії з Німеччиною та СССР. Щоб зберегти цю лінію, необхідно пошанувати пакти. Тому **Польща не може піддатись ніякій пресії, не може дати себе втягнути в ніякий агресивний виступ проти свого східного чи західного сусіда.** Польща стоїть твердо і незалежно від когонебудь зі зовні на плятформі мирної політики.

Але Польща готова приняти кожну боротьбу за свої кордони, права, незалежність політики; вона буде боротися до останньої краплини крови.

Настрій польської суспільности свідчить, що вона не є заскочена. Хоч буря дотикає кордонів Польщі, польська суспільність така спокійна, як може ніяка інша суспільність в Европі. Польщі не треба ніяких змін — не треба зміни уряду на якийсь „уряд національного довіря". Поляки мають повне довіря до президента та до маршала Сьміґлого-Ридза, який тепер мусить мати на уряд національної оборони більший вплив ніж колинебудь.

„Годі відслонити всі карти, коли гра ще не покінчена."

ЧЕМБЕРЛЕН ПРО ДИПЛЬОМАТИЧНУ АКЦІЮ ПРОТИ АГРЕСІЇ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. На засіданні палати громад лейборист Грінвуд запитав прем. Чемберлена, які внески поробила Англія іншим державам у теперішній дипльоматичній акції: чи йде тут виключно про консультацію, чи про політику взаїмної помочі. Чемберлен відповів, що мусить цілу справу тримати в тайні, доки акція не покінчена, бо „важко відслонити всі карти, коли гра ще не покінчена". З того, що я сказав, без сумніву буде ясне, що уряд думає піти дальше, не спиняючись на консультації.

На запит посла Далтона, чи Англія готова помогти Польщі й іншим державам, Чемберлен відповів, що його уряд цілком виразно заявив поодиноким державам, що він думає робити в даних умовинах. В гру входить багато урядів, рішення не залежить від самої Англії.

АНГЛІЯ ОБМЕЖУЄТЬСЯ ДО ОБОРОНИ

ЛЬОНДОН, ПАТ. Ліберал Дейвіс поставив в палаті льордів внесок, щоб утворити міжнародній комітет з господарських і військових експертів, які приготовили б загрожені народи до оборони та привернули б незалежність Чехо-Словаччини. Віцеміністр закорд. справ Плімавт відповів, що для початої акції вистарчить консультація — поки що конференція експертів зайва. **Привернути незалежну Чехо-Словаччину можна б хіба збройною акцією — тимчасом Англія ні інші держави не мають таких плянів. Виміна поглядів має чисто дефензивний характер.**

Уряд займається тепер не теоріями, не паперовими плянами — а практичними питаннями та конкретними постановами, що торкаються незалежности европейських держав.

ДОМАГАЮТЬСЯ УРЯДУ З ДИКТАТОРСЬКИМИ ПОВНОВЛАСТЯМИ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Понад 30 послів (м. ін. Іден, Даф Купер та Черчіль), поставило в парляменті внесок, щоб утворити уряд, опертий на широкій базі та дати йому повні повновласти для вихіснування промислу і людського матеріялу, **щоб зробити Англію здібною до якнайбільшого воєнного зусилля.** Цей внесок — що його розглянуть мабуть у четвер — зробив велике враження.

Мадрид під національною владою.

МАДРИД. Райтер. Населення Мадриду масово вийшло на вулиці та повитало перші нац. відділи такими голосними окликами, що годі було розмовляти на вулиці. На домах замаяли національні прапори. Утікачі, які від початку війни ховалися по посольствах, зі зворушенням вийшли перший раз на місто по 32-ох місяцях.

В 11. годині вивішено нац. прапор на будинку уряду; в год. 12,30 перші нац. відділи увійшли до міста. Фалянґісти обняли сторожу безпеки.

Звільнено всіх політичних вязнів за винятком комуністів, які самі не хотіли вийти з вязниці.

Між Югославією та її сусідами нема ніяких непорозумінь

СТВЕРДЖУЄ ЮГОСЛОВЯНСЬКА ТЕЛЕҐРАФІЧНА АҐЕНЦІЯ.

БІЛГОРОД. Аґенція Авала повідомляє: Деякі закордонні часописи принесли поголоску, що відносини між Югославією та її сусідами. Всі ці фальшиві вістки становлять частину зорганізованої пропаганди проти мира. Вони невірно представляють приязні взаємини між Югославією та її сусідами, щоб зрушити спокійну атмосферу, яка панує в тій частині Европи.

Аґенція Авала як найрішучіше заперечує всі вістки з того джерела, зокрема тенденційні вістки, які фальшиво представляють мирні взаємини і співпрацю над Адрійським Морем.

Вістки про інциденти на кордоні Югославії є звичайною вигадкою.

НІМЕЦЬКА ПОЛІЦІЯ ТА МИТНА СТОРОЖА ПОКИДАЄ СЛОВАЧЧИНУ?

ЧАДЦА, ПАТ. В понеділок виїхали з Чадци німецькі митні урядовці та гранична сторожа, у вівторок — німецька поліція. Як твердить місцеве населення, німецьких митних урядовців стягнено з цілого польсько-словацького пограниччя.

ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД ОГОЛОСИТЬ ІТАЛІЙСЬКУ НОТУ З 17. ГРУДНЯ 1938.

Французькі радіовисильні повідомляють: Французький уряд оголосить 30. ц. м. італійську ноту з 17. грудня 1938 р. та французьку відповідь на неї з 25. грудня 1938, щоб на майбутнє італійська преса не коментувала фальшиво тих нот та не витягала з них необоснованих висновків.

ПЕРЕД ПРОМОВОЮ ФРАНЦУЗЬКОГО ПРЕМІЄРА.

Французькі радіовисильні повідомляють, що премієр Даладіє виголосить в середу в год. 19,14 (західно-европейського часу) промову про теперішнє міжнароднє положення. Цю промову передадуть опісля радієві стації у Штрасбурґу і Ренні по німецьки, інші стації по англійськи, італійськи, еспанськи та арабськи.

ПРИСУД НА ІРЛЯНДСЬКИХ ТЕРОРИСТІВ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. З 8-ох обвинувачених у зорганізуванні вибуху в місті Арсон, 7-ох засуджено на 7 до 17 літ вязниці, одного — на півтора року.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

ВІТОС ВЕРНУВСЯ ДО ПОЛЬЩІ?

Штрасбурська радіовистильня принесла вістку, що Вітос вернувся до Польщі через Богумін. Він мабуть піде до вязниці, відсиджувати кару, а тоді його помилують.

——o——

ЗАСІДАННЯ ЛИТОВСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ НЕСПОДІВАНО ВІДЛОЖЕНО.

КОВНО, ПАТ. У вівторок в год. 18. мало відбутися засідання литовського сойму, але на прохання міністра закордонних справ його відложено до четверга до год. 10.

——o——

НІМЦІ З ЧЕХІЇ ТА МОРАВІЇ ПІДЛЯГАЮТЬ ҐАВЛЯЙТЕРОВІ СУДЕТІВ.

ПРАГА, ПАТ. Згідно з постановою Гітлера, зліквідовано становище провідника німецької меншини в Чехії. Чеські й моравські німці підлягатимуть тепер ґавляйтерові Судетів.

ГЕБЕЛЬС У БУДАПЕШТІ.

БУДАПЕШТ, ПАТ. Мін. Ґебельс приїхав до Будапешту як гість німецького посла, у приватнім характері. Він побуде там до четверга рано та відвідає премієра Телекія, мін. Чакія та мін. освіти Гомана. Гостині мін. Ґебельса приписують приватний характер.

ПРОТИФРАНЦУЗЬКІ СТРАЙКИ У СИРІЇ.

БЕЙРУТ, ПАТ. Населення Дамаску й Алеппа оголосило протестаційний страйк проти французької політики. Поважні французькі збройні сили обсадили Алепо.

——o——

КРІЗА УРЯДУ ПРОВОЛІКАЄТЬСЯ.

ДАМАСК, ПАТ. По довгих нарадах Насукі Бухарі зрікся місії творити новий уряд.

ЗАСІДАННЯ БЕЛЬҐІЙСЬКОГО МІЖМІНІСТЕРІЯЛЬНОГО КОМІТЕТУ.

БРЮССЕЛЯ, ПАТ. У вівторок відбулось у Брюсселі засідання міжміністеріяльного комітету, якого завданням є: запевнити координацію військової та цивільної служби на випадок мобілізації. Комітет приготовив постанови у справі негайного виконання програми.

ЛІДВІДАЦІЯ НІМЕЦЬКО - БЕЛЬҐІЙСЬКОГО РАДІЄВОГО КОНФЛІКТУ.

Як повідомляють французькі радіовисильні, бельгійський уряд увійшов у контакт з німецьким у справі недільної німецької авдиції (про що ми вчора згадували). Бельгійські урядові кола сподіються, що подібні авдиції ніколи не повторяться.

ФРАНЦУЗЬКА МАРИНАРКА ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ.

ПАРИЖ, ПАТ. Появився декрет, що підносить скількість моряків французької маринарки з 47.900 на 77.500.

——o——

НЕБЕЗПЕКА ВІЙНИ...

ЛЬОНДОН, ПАТ. Американські обезпеченеві товариства подвоїли обезпеченеві вплати від небезпеки війни для кораблів, які плавуть з Америки до европейських пристаней.

——o——

30,000.000 ФУНТІВ ЧЕСЬКИХ КАПІТАЛІВ У АНҐЛІЇ ЗАБЛЬОКОВАНО.

ПРАГА, СТЕФАНІ. Британські банки поінформували чеських експортерів, що вони заблькували їхні рахунки. Разом заблькоковано у Льондоні чеські капітали вартости коло 30 міліонів фунтів, з того 10 міліонів чеського народнього банку.

——o——

ШВЕЦІЯ ПОДВОЇЛА КАДРИ СВОЄЇ МАРИНАРКИ.

Як подає „Дайче Альґемайне Цайтунґ", шведський уряд рішив затримати на дальших 4 місяці матрозів; таким способом кадри маринарки подвояться. Шведські воєнні кораблі відкликано з маневрів.

——o——

ШЕФ БРИТІЙСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ ПРИЧАЛИВ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, ПАТ. У вівторок в год. 15.40 причалив на летунськім майдані в Ле Бурже шеф британського генерального штабу ген. Горт. Повитали його генерали Гамлен і Вілемен та адмірал Дарлан.

НОВИНКИ

30 БЕРЕЗЕНЬ

ЧЕТВЕР
Ст. ст. 17. березня 1939.
Олексія, чоловіка Божого.
Лат. Кірина.
Сонце: схід — 5.06, захід — 17.52.
Місяць: схід — 12.52, захід — 2.51.

Завтра: 31. березня. Пятниця.
Ст. ст. 18. березня 1939.
Кирила Єрусал.
Лат. Бальбіни дів.
Сонце: схід — 5.04, захід — 17.54.
Місяць: схід — 14.10, захід — 3.27.

— Конфіската „Діла". Вчорашне (72) число „Діла" сконфіскували за коротку кореспонденцію з Варшави. Поліція повідомила про конфіскату щойно пізно пополудні. Тому другий наклад „Діла", який ми видали, дістали наші читачі з великим опізненням.

— Загальні Збори кооп. „Українське Народне Мистецтво" відбудуться в середу, 29. ц. м. в год. 5. у домівці клюбу „Нової Хати", Ринок ч. 39. Проситься членів прибути. 676

— Святочне печиво (пончева бабка, французькі рурки, торт із галяретою, тісточка) покаже п. Гаврих-Костецька на показі „Нової Хати". Показ відбудеться у четвер 30. ц. м. в год. 6 у „Труді", Ринок ч. 39. 677

— В Українському Лікарському Товаристві відбудуться чергові сходини у пятницю 31. березня ц. р. в год. 7-ій у власній домівці. На сходинах реферат д-ра Михайла Кулика п. н. „Умовини лікарської праці в Суспільній Обезпечальні".

— Ширші сходини членів „Молодої Громади", дня 30. березня ц. р. (четвер) година 19.30 вислухають реферату п. ред. Ів. Витвицького про „Велику недостачу". Вступ для членів та уведених ними гостей за відомом одного члена Ради Т-ва.

— Залізничий рух між Польщею і Мадярщиною. ПАТ подає, що між Польщею та Мадярщиною почався правильний залізничий рух. Мадярський особовий поїзд приїзджає кожного дня до Лавочного в год. 18.15, відїзджає в год. 11.35. У найближчих днях передбачують на тій лінії нові 3 особові поїзди та 2 вантажні на добу.

— Святочний концерт. Заходом усіх установ і товариств у Стрию відбудеться в четвер 30. ц. м. у салі Народнього Дому святочний концерт у 125-ліття народин Тараса Шевченка. Промову виголосить д-р Павло Лисяк. Псальми Давидові — о. З. Нарожняк. В музичній частині: Оксана Николишин — сопран, Т. Юськів-Терен — барітон, „Стрийський Боян". Диригенти: Петро Будний-Будвів; при фортепіяні: Галя Левицька. Початок в год. 20 (8).

— Мова Карпатської України. Наукове Товариство ім. П. Могили повідомляє, що в середу 29. ц. м. в год. 18-тій у салі „Української Бесіди" (Народній Дім) проф. д-р В. Сімович виголосить виклад про „Мову Карпатської України".

— У Парижі відбулося 24-го ц. м. поминальне богослужения за поляглих у боротьбі за Карпатську Україну заходом Союзу Українських Емігрантів і Союзу давніх комбатантів у Франції. Панахиду відправив у паризькій православній церкві о. протоєрей Бриндзан. Церква була виповнена по береги українцями та французами. Українські комбатанти зявилися з своїми прапорами. Співав прегарний хор.

— Заборона заложити кружки „Сільського Господаря" у Надвірнянщині. Надвірнянське староство не дало дозволу заложити кружки „Сільського Господаря" в таких місцевостях надвірнянського повіту: в Ямній, Яблониці й Микуличині. У всіх трьох випадках мотивами заборони була „загроза публичної безпеки". Основники внесли відклик до воєвідського уряду, опрокидуючи всі закиди, подані у відмовах. Також основники кружка „Сільського Господаря" в Пискоровичах, пов. Ярослав дістали заборону оснувати кружок С. Г. з тієї причини, що оснування кружка може загрожувати публичній безпеці.

— Розвязали кружок „Сільського Господаря". В суботу 25. ц. м. постерунок державної поліції опечатав домівку і книги кружка „Сільського Господаря" в Яйківцях к. Журавна. Причини ліквідації діяльности того кружка ближче невідомі.

— За зловживання в поштовім уряді Львів 13 почалась у вівторок 28. ц. м. розправа перед трибуналом окружного суду у Львові проти урядники Марії Жуковецької, яка присвоїла собі 4.800 зол. Підсудна призналася до провини мотивуючи тим, що змусили її до цього важкі матеріяльні умовини і недуга дитини.

— Велика пожежа під Яворовом. Минулої ночі вибухла пожежа в хаті Михайла Манька в селі Яжові Старім пов. Яворів. Нагальний вітер швидко поширив вогонь на сусідні будинки і в короткому часі згоріло 19 господарств з живим і мертвим інвентарем. В одній хаті попарилося важко двоє дітей. 80 осіб залишилося без даху над головою. Матеріяльні втрати сягають 50.000 зол.

— Львівська хроніка. Служниця А. Цибульська повідомила поліцію, що невідомий напасник вирвав їй на пл. Краківській у понеділок торбинку зі 7 зол. — У поштовім уряді при вул. ген. Токажевського ч. 30 невідомий напасник витягнув з кишені Мечислава Йошта портмонетку з 27 зол. — При вул. Веселій невідомий напасник вирвав Марії Дзюрі портмонетку з 13 зол. — З кухні помешкання Боруха Самета при вул. св. Кінги ч. 1 невідомий злодій украв зарукавок зі шнуром перел, 4 перстенями з брилянтами і золотий годинник — вартости 5.000 зол. — До загального шпиталю відвезла каритка ратункового псготівля Марію Комарсюк зі Знесіння, на яку напав невідомий напасник і важко зранив її в голову та в лице.

— Окупаційний страйк у Лодзі. Кількасот робітників фабрики „Теодор Фінстер" окупували фабрику тому, що дирекція фабрики задумувала обнизити заробітки частини робітників.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Пятниця, 29. березня 1889.

ЗА УКРАЇНСЬКІ ШКОЛИ ПО МІСТАХ.

У статті п. н. „Задання русинів по містах" читаємо:

„Отже думаємо, що прийшла вже пора, щоби в тих містах, де є сприятливі обставини, а саме де в міській раді є русини і нарід свідомий своїх потреб і є вже тепер більше шкіл або заходить потреба заложити нову школу, щоби в тих містах русини старалися дістати одну руську народню школу. Гадаємо, що в Тернополі, Коломиї, Стрию, Дрогобичі дасться це без великих труднощів здобути. Там, де є расить шкіл, треба було б одну з тих шкіл, що вже є, переміннити на руську; де це не було б догідне, там треба хочби й нову школу заложити. Міста і так мусітимуть закладати нові школи, бо коли шкільний примус будуть докладніше виконувати, збільшиться число школярів і теперішні школи для них не вистануть".

ГОЛЯНДСЬКИЙ КОРОЛЬ УСТУПАЄ З УРЯДУ.

Гага, 29. березня. Рада міністрів скликала на день 2-го квітня обі палати, щоби їх повідомити про нездібність короля до дальшої управи.

Зі судової салі.

За приналежність до ОУН.

Перед окружним судом у Бережанах відбувається вже від 20. березня ц. р. розправа проти 28-ох громадян Ходорівщини за приналежність до ОУН і за недозволений перехід в Карпатську Україну та за намагане вступлення до українського леґіону.

ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНИХ.

1) **Антін Николин** з Бородчиць, голова читальні „Просвіти", не признається до вини, окрема до приналежности до ОУН і вияснив, що його зізнання, якими він обтяжив себе і своїх товаришів щодо істнування на терені Ходорівщини ОУН та діяльности підсудних, вимусили від нього органи слідчої поліції. Дня 16. VII. слуханий в ходорівськім суді, відкликав поліційні зізнання, при чому з протоколу цих зізнань видно, що підс. Николин не міг скласти зізнань з причини фізичного ослаблення. Як підсудний був уже у слідчого судді, поліція забрала його з судових арештів, далі його переслухувала і саме тоді підсудний обтяжив себе і своїх товаришів. 2) **Михайло Шепе...** з Чорного Острова, не признався до вини. 3) **Василь Спас** з Гранок Кут не признався до вини і вияснив, що відбувши кару 5-літн. вязниці за приналежність до ОУН, не брав участи в політичнім життю. Займався шовківництвом та є інструктор філії „Сільського Господаря" в Ходорові, перейшов Ходорівщину, поширюючи справу годівлі шовкопрядки. 4) **Олекса С...** з Залісець, не признався до вини та заявив, що ніяких нелеґальних збірок не переводив, ... ма на боєвий фонд ОУН та на політичних в... нів, а брав лише участь у дозволених збір... на РШ чи „Просвіту". 5) **Нестор Пухаль** з Городища Королівського не признався до вини і вияснив, що по відсиджені 2-літньої кари вязниці за приналежність до ОУН займався ... твом; весіль і забав з приводу смерти ... Е. Коновальця не розганяв. 6) **Максим Ш...** зі Стрілиськ Старих, не признався до вини ... тючки п. н. „Український Народе", в яких ... ева Екзекутива ОУН повідомляла про ... полк. Е. Коновальця найшов на дорозі. 7) **Михайло Кондрат** зі Стрілиськ Нових і 8) ... **Гамкало** з Городища Королівського, не ... зналися до вини. 9) **Осип Пастерн...** з Ходорова заперечив вину і каже, що по відсиджені кари трирічної вязниці за ОУН працював у ... шевськім варстаті і попав на лаву підсудних ... огляду на його минуле. 10) **Осип Бара...** з ... лодиньча, не признався до вини. 11) **Вас... Вишиваний**, студ. III. р. фільос. не признається до вини. З іншими підсудними не ... ніяких звязків. Увесь час присвячував ... зарібкам лекціями. Викладав на ... курсі у Чорнім Острові історію України ... нові підручника Миколи Голубця і ... перечить, щоби він, чи хто небудь ... кладали ідеольоґію націоналізму або ... вали політичні теми та справи ОУН ... говорив у своїх зізнаннях на поліції ... Николин. 12) Інж. **Микола Самокіш...** з ... ніжина, агроном філії „Сільського Господаря" в Ходорові не признався до вини. ... молоддю на терені Ходорівщини ... новами статуту „Сільського Господаря" ... з нею у звязки тому, що вважав її ... ним елементом до праці над господарським ...

У Святочному Великодному числі „ДІЛА“.

буде окрема сторінка ЗІ СВЯТОЧНИМИ ПОБАЖАННЯМИ. Побажання до 15 слів коштує зол. 2.—, кожне дальше слово понад 15 слів по 20 сотиків. Замовлення приймає Адміністрація до 5. квітня ц. р.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Телефон і каварня.

Дві речі ще нам не ввійшли в кість і кров: телефон і каварня. Телефон — розумію, це заграничний дуже ще новий винахід, але чому каварня?!

Адже каварня, як нас учили історики та історичні письменники це винахід нашого земляка зпід Самбора Кульчицького! Він захвативши пару мішків кави відкрив у Відні першу каварню і тим зробився такий славний, що до нині сваряться народи за нього як за Коперника, якої він був народности і якою мовою послугувався.

Та не про Едісона чи Кульчицького мені йде, ані про їх винаходи. Не хочу подавати історії тих винаходів, чи фахової оцінки. Хочу сказати кілька слів про користування, тими двома винаходами.

— Гальо! Чи редакція? Хто при телефоні?

— А хто говорить?

— „Менша з тим“. Ви повинні сказати хто там, а я вам тоді скажу своє імя!

І здається робить при цім ображену міну, що хтось міг йому не подати свого імени. Маю враження, що ображується несправедливо, бо викликаний перший повинен знати з ким його получила доля телефонічним дротом.

— Гальо! Чи редакція?

— Так.

— Тут Іксович. Панове! Скажу вам щось дуже дискретного. Але дуже прошу не подавати джерела.

— Пане Іксович! Чи не ліпше було б, щоб ви зайшли особисто...

— Но, знаете! Не досить, що подаю вам цікаву, просто сензаційну вістку, а ви — „потрудіться до редакції!“ Чи думаєте, що я не маю інших клопотів.

— Так, але... все таки ліпше устно, як телефоном.

— Не хочете?! То я зателефоную до іншої редакції. Напевно будуть дуже вдячні.

І вішає з очевидним пересердям слухавку, маючи святе переконання, що сталося йому щонайменше прикрість.

— Гальо! Хто при телефоні?

— А там хто?

— Тут Ипсильонський.

— Поважання. Тут Григорович. Чим можу служити?

— Панове, що нового?

— Все, що знаємо подаємо в часописі.

— Так, так. Але я цікавий на те, чого не можна подати в часописі. Мусить бути щось такого.

— Та... дещо є...

— А саме...?!

— Знаєте... тяжко так телефоном.

— Чому?! Цеж найліпший спосіб! А так і я буду йти і ви зі мною стратите час.

— Ні, вибачте, але якось незручно. Хочете, — зайдіть.

Слухавка на другім кінці дроту досадно дзенькає до гачка...

А тепер дещо про каварню

— Цікаву річ я вчора довідався.

— Де?

— В каварні.

— З ким-жеж ви там були?

— Сам. Але три столики далі сиділо кілька наших і говорили. Один із них має в Варшаві якогось знайомого достойника і той йому сказав, що...

— І ви це все чули через два столи?

— Даю слово, що чув. На власні вуха чув Зрештою, столики малі і стоять недалеко один від одного.

Щоправда то облекшуючі обставини є: малі столики і їх велика близькість...

— Колисьтут ми зробили в каварні чудовий дискусійний вечір. Зібралося, вважаєте, з десять наших. Ми зсунули три столики і втяли собі цікаву політичну дискусію. На ріжні теми. Брали під увагу всі можливості, ріжні „про“ і „контра“ і дійшли до дуже цікавих заключень...

Не перечу, що дійшли. Але чи Ви, Ш. Читачі не приходите разом зі мною до одного заключення:

Телефон і каварня — це винаходи, з якими ми ще не вміємо добре обходитися!?

Галактіон Чіпка.

родженням села. 13. **Олекса Шальвіра**, 14) **Григорій Пухаль**, 15) **Дмитро Кучер** і 16) **Петро Дубовський** — усі з Бородчиць, 17) **Ілько Цибран** з Демидова, та 18) **Стефан Николин** з Бородчиць не признались до вини. 19) **Василь Телішевський** з Залісець, абсольвент гімназії, не признався до вини, і заперечив немовби мав бути боєвим референтом при повітовім проводі О. У. Н. у Ходорові. 20) **Дмитро Лушпак** з Городища-Королівського, абс. торг. школи, заперечив вину. По відбутті 6-літньої кари вязниці за приналежність до УОН., працював з початку в районовій молочарні в Ходорові, опісля в адміністрації часопису „Голос“ у Львові. Був теж кольпортером в-ва „Дешева Книжка“ та „Вістника“. Обтяжив себе та деяких підсудних підчас поліційних доходжень під примусом. Його забрано вже від слідчого судді на поліцію, де переслухували його 7 діб без перерви. Фізичне ослаблення наслідком допитів обезволило його до тої міри, каже підсудний, що він признав усе те, що йому подиктували. 21) **Григорій Телішевський** з Кнісела, 22) **Петро Кудлик** з Ходорова, 23) **Микола Ганушак** з Волчатич, 24) **Михайло Николин** з Бородчиць і 25) **Микола Тітик** з Демидова не признались до вини. 26) **Микола Левицький**, абс. торг. школи, не признався до вини. Вияснив, що по відбуті 3-літньої вязниці за ОУН., працював як урядовець у філії „С. Г.“ в Ходорові і мав звязки зі селянами. Рішуче заперечив начебто був повітовим провідником ОУН. у Ходорові і будьтоби підсудні підлягали його наказам. Признав, що перейшов без дозволу, разом зі св. Прокоповим та Антоном Хомусяком кордон на Карпатську Україну. Зробив це тому, бо довідався, що поліція за ним шукає. Не правда, начебто мав намір вступити на службу до українського леґіону. По переході кордону разом з товаришами попав у руки чеських жандармів, які його віддали в руки військової дефензиви, звідки по допитах у Воловім та Хусті відставлено його назад до границі та передано його в руки пограничної польської сторожі. На станиці в Людвиківці підс. Левицького та його тов. тяжко побили і під впливом цих побоїв підсудний признався до приналежности до ОУН. та обтяжив інших. 27) **Богдан Прокопів** з Дуліб не признався до приналежности до ОУН. ні до участи у повітовім проводі ОУН. Признався, що є націоналістом і розкинув по селах Ходорівщини летючки п. н. „Український Народе“. Вкінці 28) **Антін Хомусяк**, кравець з Молодинча, не признався до вини.

Трибуналові проводить суддя **Л. Польни**, як вотанти засідають судді: **О. Свистун** та **Бр. Вискочіль**; обвинувачує прок. **А. Вежбіцький**. Підсудних боронять місцеві українські адвокати та адв. **д-р Старосольський зі Львова**.

Підсудні зізнавали 20. і 21. березня.

ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Св. Ю. Беньковський, поліційний аґент у Бібрці, спираючись на конфіденційних вістках, зізнав, що на терені Ходорівщини діяв повітовий провід ОУН. у складі: Миколи Левицького, Прокопова, Лушпака, Самокішина та Василя Телішевського. Повітовому проводові підлягали райони, на чолі яких стояли районові команданти: а саме: підсудні Антін Николин, Микола Тітик, Антін Хомусяк, Гринько Телішевський і Прокопів Богдан. Подавав теж склад звен в поодиноких селах, говорив про діяльність ОУН. на терені Ходорівщини, переповідав зміст зізнань Антона Николина на поліції та запевняв, що до підсудних ніякого примусу не стосували.

Св. А. Ґодовський, поліційний аґент у Бібрці, переповідав на основі конфіденційних вісток склад комірок ОУН на терені Ходорівщини та говорив про контакти деяких підсудних.

Св. Ян Узар, комендант станиці поліції в Ходорові, широко говорив про пляни ОУН. та про ролю підсудних в ОУН на терені Ходорівщини, про склад повітового проводу ОУН. Запевняв, що його конфіденційні вістки рішуче заслуговують на віру, бо походять з т. зв. внутрішнього „вивяду“, каже, що діставав навіть літературу ОУН. до перегляду і робив з неї фотоґрафічні відбитки. На розправі предложив фотоґрафію декальоґу. На домагання оборони, щоби подав конкретні факти з діяльности підсудних, свідок покликувався знову на „вивяд“ та на стверджені „вивядом“ контакти підсудних.

Далі зізнавали як свідки: **Тадей Петшак**, поліційний аґент з Ходорова.

Св. Станислав Ґеляр, комендант поліційної станиці в Бортниках, **Як Касприв, Ян Ґірни, Е. Райтковський, Я. Ціхи, К. Янковський, А. Журавецький, В. Новалінський, Станислав Бялковський, Ю. Реклінський, Я. Патерек** та **Я. Кубацький** переповіли зізнання деяких підсудних або висліди своєї обсервації.

Св. Панько Бабій з Городища Королівського зізнав, що група хлопців була в нього на весілю і заборонила грати музикантам. У цій групі був теж підс. Нестор Пухаль.

Св. Володимира Гарасимюк з Ходорова зізнав, що в Ходорові відбулася збірка підчас Зелених Свят 1938 р. на Т-во Охорони Воєнних Могил. Ні підс. Лушпак ні інші не продавали жалібних кокардок з приводу смерти бл. п. полк. Коновальця.

В суботу 25. ц. м. трибунал оголосив постанову, що свідків оборони будуть переслухувати в городському суді в Ходорові без участи підсудних у днях 27—29. ц. м. і 3—4. квітня ц. р. Дальша розправа відбудеться в Бережанах 6-го квітня ц. р. Постанову про переслухання свідків перед судом у Ходорові видав трибунал не зважаючи на спротив оборони та підсудних.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 29. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Добридень наймолодшим, „Гурузь король карпатської пущі", 11.00 „Про св. Кінгу" для молодших дітей, 11.25 Музика з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Симф. музика з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Концерт для молоді, орх., спів, 15.25 Спортова гутірка, 15.35 Сельськ. орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Вишколювання дівочої молоді у нових промислових закладах, 16.35 Великопісні пісні, хор, 17.00 За тип нової людини, 17.15 Концерт фр. музики, 18.00 Біжучі вістки, 18.05 Музика з пл., 18.30 Гутірка про моду, 18.40 Сучасна жінка, 19.00 Розр. концерт, орх., меццосопран, тенор, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Шопенівський концерт, 21.30 Фрагмент із невиданої повісти К. Шимановського, 21.50 „Сон Геронтіуса" фрагм. орат. Едв. Ельгара, солісти, хор, орх., 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Четвер, 30. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Муз. поранок для молодших шкіл, 11.25 Орхестра, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 „Потвора" оповідання для дітей, 15.15 Камоти та ради, 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 „Карпати" репортаж для села, 16.40 Органовий рецітал, 17.10 Гадальна спішить, 17.20 Авдиція, 17.25 Ізраїльські любовні пісні з 16 століття, музика, спів, 18.00 Біжучі вістки, 18.05 Для села: Невідкладні вісті у маломіських господарстві, Комунікати Ріль. Т-ва, музика з пл., 18.30 Марія Будник учить капусткові дом. 18.47 Монтуємо звук. тижневик, 19.10 Розр. концерт, орх., спів, гавайська гітара, ксильофон, вібрафон, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, спітсвий комунікат, програма на завтра, 21.00 Спів, рецітал Елв. Бендера, 21.20 Театр Уяви: Вояцтво за кулісами, скеч Л. Фішера (Данія), 21.50 Протипольська пропаганда за кордоном, 22.00 Форт., 22.30 Пластичний огляд, 22.40 Спорт, 22.45 Сучасна театр. режисерія, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Пятниця, 31. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Година господині: Виженім забобони з хати, ради вістки, музика з пл., 11.00 „Шось" казка Андерсена для старших дітей, 11.25 Музика, мандоліни, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, у перерві в год. 12.15 Полуднева газетка, 14.00 Інформаційна газетка в українській мові, 14.10 Десятилітня піаністка А. Шварцівна, 14.30 Спортова гутірка, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Вже весна, природничий репортаж для молоді, 15.20 Спортовий порадник, 15.30 Орхестра, 16.00 Пополудн. денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Гутірка з хорими, 16.35 Вокально-форт. рецітал, спів, 17.05 Великі пристані Европи: Гамбург, 17.15 Авдиція, 17.19 Квартетові мініятури, 17.45 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.50 Великопісний концерт, муж. хор, органові твори з плит, 18.30 „Ніхто мене не знає" ком. Ол. Фредра, 19.05 Розр. концерт, орх., меццосопран, форт., 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 У паризьких робітних, 21.15 Симф. муз. з пл., 22.20 Концерт зо Швеції і зі Швейції, 22.00 Інформ. авд., 23.05 Ост. вістки, 23.10 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 29. березня 1939.

БЕРЛІН 18.00, 19.45 Розр. музика, 20.10 Мельодії з Відня. БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Вок. концерт. БУДАПЕШТ 17.10 Скрипка, 17.10 Джез 19.00 Форт., 22.20 Циг. музика. ВІДЕНЬ 16.00 Концерт, орх., сопран, 17.40 Пісні й музика, 18.20 Шведські нар. і діточі пісні, **19.50 Українські вістки**, 20.10 Кабарет, 22.30 Орх. сол., ДРОЯТВІЧ 19.20 Твори Мусоргського, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 21.10 Репортажі з усього світа. ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.00 Для дітей, 20.15 Німецький комунікат. МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 19.20 Розр. музика, 22.30 Віол. РАДІО ПАРІ 16.05 Орх., 21.30 Концерт лотиського хору, 22.00 Розр. програма. РИМ 17.15 Танц. музика, 19.10 Арабські мельодії, 21.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського. СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 18.45 Форт., 19.15 „Кавалерія Рустікана" оп. Маскаьї.

Четвер, 30. березня 1939.

БЕРЛІН 17.00 Давня і нова форт. музика, 19.45 Веч. гомін. БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні. БУДАПЕШТ 18.00 Форт., 18.50 Циг. музика, 22.40 Комунікати в ріжних мовах. ВІДЕНЬ 18.30 Розр. музика, 19.30 „Веселі куми з Віндзору" ком. оп. Ніколая. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.00 Нар. пісні, 18.00 Озера тисячі пропозицій, гутірка, 18.30 Спів, форт., 19.15 Орх., 21.10 Сопран, арфа. ЛЯГТІ 19.20 Хор. ЛЬОНДОН РЕДЖ. 21.15 Концерт фільг. орх. МІЛЯНО 21.00 „Пори року" орат. Гайдна. ПАРІ ПТТ 20.30 Соната д-дур Генделя. РАДІО ПАРІ 21.30 Симф. концерт. РИМ 19.10 Арабська музика, 21.00 Симф. концерт. СОФІЯ 18.45 Пісні, 21.30 Легка музика, 22.00 Танц. музика.

Пятниця, 31. березня 1939.

БЕРЛІН 18.00 Розр. мельодії, 20.30 Вагнерівський концерт. БЕРОМІНСТЕР 19.40 Військова симфонія Гайдна. БУДАПЕШТ 18.35, 22.00 Циг. музика, 22.40 Комунікати в ріжних мовах. ВІДЕНЬ 18.00 Пісні та легенди, **19.50 Комунікати в українській мові**, 20.10 Розр. концерт. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Розр. муз., 22.30 Солісти. ЛЬОНДОН РЕДЖ. 19.00 „Образки з виставки" Мусоргського, 20.15 Німецький комунікат, 20.50 Мюзік-Гол. МІЛЯНО 21.00 Розр. музика, 22.00 Скрипка, форт. РАДІО ПАРІ 19.15 Артистична музика, 21.15 Арфа. РИМ 19.10 Арабська музика. СОФІЯ 18.00 Форт., 19.30 „Аїда" оп. Верді. СТОКГОЛЬМ 19.45 „Марта" оп. Флотова. ШТУТҐАРТ 19.00 „Фавст" оп. Гуно.

Біржа.

ГРОШІ

Бельги бельг. 89·57—89·47, Долари америк. 5·29(0—5·00, Долари канад.— 5·27·50—5·28·0), Фльор. гол. 282·72—282·72 Франки франц. 14·11—14·12, Франки шв. 119·50—119·55, Фунти англ. 24·92—24·93 Гульд. данц. 100·25—100·25 Кор. данські 111·28—111·35, Корони норв. 125·27—125·32 Корони шведські 128·37—128·62, Ліри іт. 16·20—16·20, Марки фінляндські 11·00— 11·01, Марки нім. срібні 77·00—82·50.

Акції.

Банк Польський 125·00, Цукор 38·25— 38·50, Вугіль 37·50—37·75, Лільпоп 89·50— 90·00, Моджеїв 2[illegible]·25—21·00, Островець 75·50—76·[illegible]0, Стараховичі 58·50—56·55, Жирардів 63·50—64·00.

Папери.

4 і пів внутрішня 65·00—65·00, 3 інвест. 1 ем. 90·[illegible]0, серія 00·00—00·00, 2 ем. 88·50 серія 92·25 [illegible]00·00, 5 конверсійна 69·50 5 колійова 68·00—69·00, 4 прем. дол. 42·50 4 консолідаційна 66·00—66·00.

Тенденція слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 28. березня 1939.

1 кг. масла дес. бльок. з опак.	зол. 3.45
1 кг. масла дес. бочк. з опак.	зол. 3.50
1 л. молока	зол. 0.17—0.18
1 кг. яєць	зол. 1.10

Тенденція на масло, молоко та яйця сильна.

Подяка.

Від 9. XII. 1938 р. до 18. III. 1939 р. був я увязнений у сяніцькій судовій вязниці, де сидів у слідстві під закидом організації і вербування членів до карпато-української Січі. У цих гірких і важких днях поспішили мені з поміччю й опікою люди доброго серця — священики, приятелі, товариші й парохіяни. Цією дорогою складаю прилюдну подяку за опіку й поміч Всеч. о. Деканові Ол. Стиранці з Манастирця, о. Дек. Мих. Гробельському зі Шавного, о. парох. Василеві Середовичеві з Туринська, о. Дмитрові Юрчикові з Мацева, о. Іванові Котові з Лупкова й ін. та Дорогим Парохіянам, Громадянам Команчі й Вп. Панству Петрові й Анні Чурам. Зокрема щира подяка належиться Вп. Д-рам: Блазейовському й Ванчицькому за численні інтервенції й оборону. Нехай усім сторицею винагородить Всевишній за добре серце і труд. Замість поодиноких подяк складаю 10 зол. на Рідну Школу.

о. Іван Тетерка.

Команча, 19. III. 1939 р.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.